

Aan de Minister van OCW, dr. M. Bussemaker

Postbus 16375

2500 BJ Den Haag

Haarlem, 22 augustus 2016

Betreft: zorg om wegvallen 'culturele middenveld' door advisering FPK

Geachte Minister Bussemaker,

Wij, de Toneelschuur en Stadsschouwburg & Philharmonie uit Haarlem, spreken hierbij onze grote zorg uit over het wegvallen van een aantal belangrijke gezelschappen uit het zogenaamde 'middenveld' van de podiumkunsten, door de recente advisering door Fonds Podiumkunsten in het kader van de meerjarige regeling podiumkunsten.

Deze uitslag leidt tot verdere uitholling en verzwakking van de markt van de podiumkunsten. Immers, in het middenveld zitten juist die gezelschappen (zoals Orkater, Leine&Roebana, Aya, Korzo, Dood Paard) die van groot belang zijn voor het samenhangend weefsel van het bestel. Daar zitten juist die gezelschappen die belangrijk zijn voor grote publieksgroepen voor de podiumkunsten, met een landelijke spreiding. Het zijn met name deze gezelschappen die zorgdragen voor een groot draagvlak naar andere overheden, fondsen en het publiek. Instellingen als Orkater en Korzo Den Haag dragen daarnaast zorg voor het begeleiden van jong talent en hebben de nodige expertise in huis om dit op excellent niveau te doen. Door het wegvagen van dit middenveld dreigt de bundeling van deze ervaring afgebroken te worden en marginaliseert de output van de podiumkunsten.

Het marktaandeel van de gesubsidieerde podiumkunsten in de theaters en schouwburgen zal door het wegvallen van deze spelers uit het middenveld nog verder verkleinen en het draagvlak nog verder afnemen. Theaters kunnen artistiek en economisch niet bestaan van alleen maar incidenteel aanbod. Continuïteit is belangrijk voor de ontwikkeling, voor de presentatie en binding met het publiek. Het publiek moet vertrouwen kunnen hebben in het aanbod van de theaters en heeft daarvoor "ankers" nodig die vertrouwenwekkend zijn. Juist dit middenveld van de podiumkunsten biedt het publiek deze "ankers" en het vertrouwen van een welbestede avond. Dit middenveld geeft een garantie voor publieksbereik, doorstroming en vernieuwing.

Dit advies van het Fonds Podiumkunsten maakt duidelijk dat er beleidsmatig nog veel moet gebeuren om een samenhangend, coherent beleid in de podiumkunsten tot stand te brengen. In deze periode werd er door het Ministerie in het kader van de BIS nog uitgegaan van een pas op de plaats en enige rust voor het theaterlandschap. Dit als opmaat naar de grotere heroriëntatie voor de periode na 2020. Voor het Fonds Podiumkunsten blijkt dit echter geen uitgangspunt geweest te zijn, met als resultaat dat veel gewaardeerde en positief geadviseerde gezelschappen nu uitgesloten zijn van enige landelijke steun met alle gevolgen voor nu en de toekomst. Wij kunnen dan niet anders concluderen dan dat het huidige systeem van BIS en fondsen geen samenhangend beleid veroorzaakt en dus niet goed functioneert.

Ook zetten wij vraagtekens bij het door het Fonds Podiumkunsten gehanteerde "puntensysteem" en het format waaraan de aanvragen gebonden waren, waarlangs de adviezen hun uiteindelijke prioriteit krijgen. Wij begrijpen dat Fonds Podiumkunsten een systeem moest ontwikkelen om vanuit het oogpunt van transparantie en gelijkheid een afweging mogelijk te maken. Toch zijn er zowel voor het format als voor het "puntensysteem" belangrijke verbeterpunten te noemen. Wij zijn zo vrij een voorbeeld te geven: Een gezelschap dat jaarlijks twee producties maakt krijgt nu evenveel ruimte (woorden) om de inhoud te beschrijven als een gezelschap dat bijvoorbeeld zes producties per jaar maakt. Dan is het onmogelijk om binnen het toegestane aantal woorden op alle producties inhoudelijk even uitgebreid in te gaan als het gezelschap met twee producties. In het uiteindelijk advies hierover kost dat het gezelschap met zes producties punten! Dat kan nooit de bedoeling zijn. Wij pleiten dan ook voor meer maatwerk in het format van Fonds Podiumkunsten.

Wij vragen de minister en de Tweede Kamer met klem om extra middelen beschikbaar te stellen voor de positief geadviseerde instellingen in het kader van de meerjarige regeling van Fonds Podiumkunsten, die nu 'onder de zaaglijn' vallen. Hierdoor kan de schade voor de komende periode beperkt worden en kan er met alle partijen gewerkt worden aan een heroriëntatie en verbetering van het systeem voor de volgende periode 2021-2024.

Ten slotte geven wij graag mee dat wij een groot voorstander zijn om het vierjarige ritme van de cultuurnotaperiode om te zetten naar een periode van vijf jaar, zoals in België. Hiermee wordt voorkomen dat, zoals nu, de gezelschappen gedwongen zijn bij een negatief advies hun aangekondigde aanbod terug te trekken en de theaters met lege zalen te laten zitten. Dat werkt allemaal niet mee aan de opgebouwde vertrouwensrelatie met het publiek en is vanuit economisch perspectief rampzalig. Een periode van vijf jaar ondervangt dit grote probleem, omdat dit beter aansluit met het ritme van de programmering van de schouwburgen en de theaters. Er kunnen door de gezelschappen producties aangeboden worden die ook daadwerkelijk gemaakt en gespeeld gaan worden. Ook hierdoor zijn de theaters en de gezelschappen voor het publiek een meer betrouwbare partner. Dat zal de binding met de gesubsidieerde podiumkunsten alleen maar ten goede komen en het publieksbereik vergroten.

Laten we nu niet afbreken, wat wij nu en de volgende periode hard nodig hebben. Geschreven vanuit een grote zorg voor de podiumkunsten van vandaag en morgen,

Met de meeste hoogachting,

namens De Toneelschuur Haarlem, Frans Lommerse, directeur

namens de Stadsschouwburg & Philharmonie Haarlem, Jaap Lampe, directeur

